

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCCCCX. ad annum MLXXIII.

Parisiis, 1644

Vita Ioannis Papae XVIII. Qvi Perperam XX. Appellatvr.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15625

ANNO CHRISTI 1013. partim episcopi commonitione, utcumque ad meliorem se recepit frugem, femina autem bannos vel proscriptiones negligens, ius ibi funditus perdidit, ut hodieque perspicitur potest.

Ad hoc Concilium etiam noster præsul & episcopi & imperatoris iussu euocatus, non contemnenda cleri & militum frequentia, quamuis inuitus & nolens, stipatus eo properabat, & in quodam qui vicinus est illi castello, ubi Dei gratia & electus & consecratus fuit, iter faciebat: ubi tum mulier quadam ab immundo vexata demone, a parentibus & propinquis per ecclesias ad sanctorum imploranda patrocina circumducebatur. Qui cum audirent nouum illuc aduenire episcopum, obuiam ei cum demoniaca femina fidenter processerunt, sanctæ eius existimationis fama illecti. Impurus autem spiritus illorum acceleratione pauesfactus, per os feminae anxius cepit percontari vocibus, quonam perduceretur. Dicentibus illis, se iam in occursum Gothardi episcopi properare, horrifico mugitu & ululatu misere se opposuit, & ipsis etiam, a quibus traheretur, mirantibus & formidantibus reluctatus est, eiulans & vociferans Gothardum se nec audire nec videre posse. Sub hac colluctatione cum misera illa a fidelibus fide & spe, ut patuit, feruentibus traheretur, & spiritus nequam omni contentione obniteretur, tandem profligato illo, mulier liberata est: & ad virum Dei, sub quadam arbore refrigerii causa residentem, sana corde & corpore adducta est. Is vero cognitis iis quæ facta fuerant, timore & gaudio compunctus, lacrymabundus gratias egit Deo, in faciem se prosternens. Ac deinceps femina manus imponens, ei bene precatus est, eamque in fide confirmatam, recte valentem, atque etiam gaudentem cum exultantibus amicis a se dimisit, captoque perrexit itinere. Quotquot autem comitabantur eum, viso hoc miraculo, plus eum reuereri & amare ceperunt, utpote cuius tam præclara apud Deum merita cognoscerent. At ille grauius eis interdixit ne cuiquam id indicarent; sed neque agra mulier, quæ miraculum in se experta fuit, neque turba quæ ei interfuerat, id reticendum putauit. Sed quia ex Ruperto abbate Tuitiensi colligitur expugnationem arcis Hamerstein factam esse anno præcedente, eamque præcessisse vexationem & anathematismum, effici omnino videtur Concilium aliquod generale Moguntinæ vel alibi celebratum fuisse, quo spiritali gladio excommunicationis impurum nefariumque comitis coniugium & publicum hoc veriti matrimonii scandalum damnari meruerit. Vide Serarium libro 5, hist. Mogunt. in Erkenboldo & Aribone.

Sanctus Gothardus veniens ad Synodum in via curat demoniacam.

Quot Concilia Moguntina sub Benedicto habita fuerint.

VITA

ANNO CHRISTI 1014. IOANNIS PAPÆ XVIII.

QVI PERPERAM XX. APPELLATVR.

IOANNES Gregorii comitis Tusculani filius, prædefuncti pontificis Benedicti frater germanus, potentia principum & largitione pecuniæ sedem apostolicam inuaserat

Ioannes quando pontifex factus.

Græci titulum vniuersalis episcopi affectant.

primo die post obitum fratris, anno Christi 1024. tempore Henrici imperatoris. Ad hunc legationem pluribus muneribus instructam miserunt Græci, petentes, quatenus eius consensu (ita Glaber libro 4. cap. 1.) liceret ecclesiam Constantinopolitanam in suo orbe, sicut Roma in vniuerso, vniuersalem dici & haberi: idque ideo fortasse, quoniam peculiare id esse nouerant homines fraudulentis, ut qui pecunia sacra emunt, pecunia pariter sacra distrahant. Verum singulari Dei prouidentia, qua cathedram Petri ipse gubernat, accidisse videtur, ut hac de re per literas Vvilelmi abbatis monasterii sancti Benigni admonitus nihil plane concesserit. Intelligens sedem apostolicam a se iniuste detineri, acturus poenitentiam, seipsum abdicauit: legitime deinde a clero electus eamdem vsque ad obitum tenuit.

Ioannes qua occasione legitime iterum electus?

Henricus imperator sanctus.

Huius tempore obiit Henricus imperator, qui ob vitam sancte, pie & iuste transactam, post obitum sanctitate & miraculis celeberrimus extitit: de quo hoc memorabile refert Leo Ostiensis, quod moriturus, episcopis abbatibusque presentibus, Chunegundem coniugem suam propinquis tradiderit, ac dixerit: Recipite quam mihi tradidistis virginem vestram. Chunegundis postquam animam coniugis sui piis officiis profecuta fuisset, vitam monasticam est professa, ut eadem castitate qua coeperat stadium & curriculum vitæ quod restabat decurrendum absolueret. De his coniugibus iure meritoque gloriatur Germania, quod vno partu Augustum & Augustam imperatores inter sanctos relatos ediderit.

Chunegundis vxor & virgo.

Conradus successor Henrici qualis.

Conradus, ex Vvormatiæ ducibus originem ducens, ab archiepiscopis aliisque Germaniæ principibus non sine potentum contradictione electus succedit anno Christi 1024. Coronam imperii a Ioanne pontifice, tertio anno suæ electionis, ipso festo paschalis solennitatis, ut ait Otto Frisingensis, Romæ accepit. Is memor accepti beneficii, anno imperii sui septimo Romam rediit, ipsumque pontificem a proceribus Urbis expulsam sedi suæ restituit. Obiit pontifex v. i. Idus Nouembris cum sedisset annos nouem, menses octo, & dies aliquot. Sepultus est in basilica sancti Petri, inter portam Argenteam & Romanam.

Obitus papæ.

EPISTOLA CANVTI REGIS
AD ANGLORVM PROCERES.*Missæ Roma anno regni eius xv. Domini MXXXI.*

Refert quanta benignitate a Ioanne papa, Conrado imperatore & Rodulpho rege amplexus est. Se Romam transeuntibus impetrasse priuilegia: vitæque suæ institutum correcturum vouet. Monet vt declinent iniustitiam, & fisco nil indebite ferant. Ad ecclesiam pertinentia sedulo quæque reddi iubet.

Cnuto rex totius Angliæ, & Danamarchiæ, & Norruegiæ, & partis Suauorum, Ailnotho metropolitano, & Alfrico Eboracensi, omnibusque episcopis & primatibus, & toti genti Anglorum, tam nobilibus quam plebeis, salutem.*

*al. Egel-
notho

NOTIFICO vobis me nouiter iisse Romam oratum pro redemptione peccaminum meorum, & pro salute regnorum, quique meo subiacent regimini populorum. Hanc quidem profectioem Deo iam olim deuoueram, sed pro negotiis regni, & causis impediens, hucusque non poteram perficere. Nunc autem ipsi Deo meo omnipotenti valde humiliter gratias ago, quod concessit in vita mea Petrum & Paulum beatos apostolos, & omne sanctuarium quod intra urbem Romam aut extra addiscere potui expetere, & secundum desiderium meum præsentialiter venerari & adorare. Et ideo hoc maxime patraui, quia a sapientibus didici, sanctum Petrum apostolum magnam potestatem accepisse a Domino ligandi atque soluendi, clauigerumque esse regni cælestis; & ideo specialiter eius patrociniū apud Deum expetere valde vtile duxi.

Malm. gest.
reg. libro 2.
cap. 11.
Romam
adiit pro salute animæ

Sit autem vobis notum, quia magna congregatio nobilium in ipsa solennitate paschali, ibi cum domino papa Ioanne, & imperatore Cunrado erat, scilicet omnes principes gentium, a monte Gargano vsque ad istud proximū mare, qui omnes me & honorifice suscepere, & magnificis donis honorauere. Maxime autē ab imperatore donis variis & muneribus preciosis honoratus sum, tam in vasis aureis & argenteis, quam in palliis & vestibus valde preciosis.

Donis honoratur.

Concil. Tom. 25.

Qq

Transitus
Romam fit
æquior.

Locutus sum igitur cum ipso imperatore & domino papa, & principibus qui ibi erant, de necessitatibus totius populi mei, tam Angli, quam Dani, vt eis concederetur lex æquior, & pax securior in via Romam adeundi, & ne tot claufuris per viam arcerentur, & propter iniustum telonium fatigarentur: annuitque postulatis imperator, & Rodolphus rex, qui maxime ipsarum claufurarum dominator, cunctique principes edictis firmarunt, vt homines mei, tam mercatores, quam alii orandi gratia viatores, absque omni angaria claufurarum & teloneariorum, cum firma pace Romam eant & redeant.

Et archie-
piscopo-
rum sum-
ptus pro
pallio.

Conquestus sum iterum coram domino papa, & mihi valde displicere dixi, quod mei archiepiscopi intantum angariabantur immensitate pecuniarum quæ ab eis expectabantur, dum pro pallio accipiundo secundum morem apostolicam sedem expeterent: decretumque est ne id deinceps fiat. Cuncta enim quæ a domino papa, & ab imperatore, & a rege Rodolpho, ceterisque principibus, per quorum terras nobis transitus est ad Romam, pro meæ gentis vtilitate postulabam, libenter annuerunt, & concessa etiam sacramento firmauerunt, sub testimonio quatuor archiepiscoporum, & viginti episcoporum, & innumeræ multitudinis ducum & nobilium quæ aderat. Quapropter Deo omnipotenti gratias magnificas reddo, quia omnia quæ desideraueram, prout mente decreueram, prospere perfeci, votisque meis ad velle satisfeci.

Impetrat
quæ petit.

Vitam
spondet
correctu-
rum.

Nunc itaque sit notum, quia ipsi Deo supplex deuoui vitam meam amodo in omnibus iustificare, & regna mihi subdita populosque iuste & pie regere, æquumque iudicium per omnia obseruare, & si quid per meæ iuuentutis intemperantiam aut negligentiam hætenus, præter id quod iustum erat, est actum, totum, Deo auxiliante, dispono emendare. Idcirco obtestor, & præcipio meis consiliariis, quibus regni consilia credidi, ne vlllo modo, aut propter meum timorem, aut alicuius potentis personæ fauorem, aliquam iniustitiam amodo consentiant vel faciant pullulare in omni regno meo. Præcipio etiam omnibus vicecomitibus, & præpositis vniuersi regni mei, sicut meam volunt habere amicitiam, aut suam salutem, vt nulli homini, nec diuiti, nec pauperi, vim iniustam infe-

Iustitiam
præcipit.

Exactiones
prohibet.

rant; sed omnibus tam nobilibus quam ignobilibus sit fas iusta lege potiundi, a qua nec propter fauorem regium, nec propter alicuius potentis personam, nec propter mihi congerendam pecuniam, vlllo modo deuiet; quia nulla mihi necessitas est vt iniqua exactiōe pecunia mihi congeratur. Ego itaque notum vobis fieri volo, quod eadem via qua exiui regrediens, Danamarchiam vado, pacem & firmum pactum omnium Danorum consilio compositurus cum eis gentibus quæ nos & vita & regno priuare, si eis esset possibile, volebant; sed non potuerunt, Deo scilicet virtutem eorum destruyente, qui nos sua benignitate in regno & honore conseruet, omniumque inimicorum nostrorum potentiam annihilat. Composita denique pace cum gentibus quæ in circuitu nostro sunt, dispositoque & pacato omni regno nostro hic in oriente, ita vt a nulla parte bellum aut inimicitias aliquorum timere habeamus, quamcitus hac ætate apparatus nauigii habere potero, in Angliam venire dispo.

Per Danamarchiam redibit pacem compositurus.

Hanc autem epistolam iam præmisi, vt de mea prosperitate omnis populus regni mei lætificetur; quia, vt vos ipsi scitis, nunquam memetipsum, nec meum laborem abstinui, nec adhuc abstinere impendere pro omnis populi mei necessaria vtilitate. Nunc igitur obtestor omnes episcopos meos & regni mei præpositos, per fidem quam mihi debetis & Deo, quatenus faciatis vt, antequam in Angliam veniam, omnium debita, quæ secundum legem antiquam debemus, sint persoluta, scilicet elemosyna pro aratris, & decimæ animalium ipso anno procreatorum, & denarii, quos Romam ad sanctum Petrum debetis, siue ex vrbibus, siue ex villis, & mediante Augusto decimæ frugum, & in festiuitate sancti Martini primitiæ feminum, ad ecclesiam sub cuius parochia quisque degit, quæ Anglice * Curscet nominatur. Hæc & alia, si cum venero non erunt persoluta, regia exactiōe secundum leges, in quem culpa cadit, districte absque venia comparabit.

Solui iubet quæ debentur elemosynas, decimas, &c.

* al. Cbirefeth

CHARTA REGIS CANVTI,

*QVA OMNES CAVSAS INSVLÆ GLASTONIÆ,
tam ecclesiasticas quam seculares, abbatis supponit iudicio,
ceteris exclusis potestatibus.*

Malm.
gest. reg.
libro 2. cap.
11.

REGNANTE in perpetuum Domino qui sua ineffabili potentia omnia disponit atque gubernat, vicefque temporum hominumque mirabiliter discernens, terminumque incertum, prout vult æquanimiter imponens, & de secretis naturæ mysteriis misericorditer docet, vt de fugitiuis & sine dubio transitoriis mansura regna Deifragio adipiscenda sint.

Quapropter ego Cnuto rex Anglorum, ceterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator & rector, cum consilio & decreto archipræsulis nostri Edelnothi, simulque cunctorum Dei sacerdotum, & consensu optimatum meorum, ob amorem cælestis regni, & indulgentiam criminum meorum, & relaxationem peccaminum fratris mei regis Edmundi, concedo ecclesiæ sanctæ Dei genitricis Mariæ Glastoniæ iura & consuetudines in omni regno meo, & omnes forisfacturas omnium terrarum suarum; & sint terræ eius sibi liberæ & solutæ ab omni calumnia & inquietatione, sicuti meæ mihi habentur.

Verum illud præcipue ex omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus sancti auctoritate, & perpetuæ Virginis interdictione prohibeo, & vniuersis regni mei præpositis & primatibus super suam salutem præcipio, vt nullus omnino illam insulam intrare audeat, cuiuscumque ordinis, aut dignitatis sit; sed omnia, tam in ecclesiasticis quam in secularibus causis, tantummodo abbatis iudicium & conuentus expectent, sicuti prædecessores mei sanxerunt & priuilegiis confirmauerunt, Cennvines, Ines, Cuthredus, Ailredus, Alfredus, Edvvardus, Ethelredus, Ailstanus, & gloriosissimus Edmundus, & incomparabilis Edgarus.

Si quis autem quouis deinceps tempore sub aliqua occasione interrumpere atque irritum facere huius priuilegii testamentum nifus fuerit, sit a consortio piorum vltimi examinis ventilabro dispertitus. Si quis vero beneuola intentione hæc facere, probare, & defensare studuerit, bea-

LEGES ECCLESIASTICÆ CANVTI REGIS. 309

tiffimæ Dei genitricis Mariæ, & omnium sanctorum intercessione, amplifcet Deus portionem eius in terra uiuentium. Scripta est huius priuilegii donatio, & promulgata in Ligneâ basilica sub præsentia regis Cnutonis, anno ab incarnatione dominica 1032.

CIRCA
ANNVM
CHRISTI
1032.

LEGES ECCLESIASTICÆ

CANVTI REGIS, QUÆ VEL SEORSVM EXTANT a sæcularibus, vel sparsim in eisdem reperiuntur, e Saxonico translata.

TABVLA LEGVM ECCLESIASTICARVM.

I. De Deo, religione, & rege, debite colendis.	XIV. De Dei iuribus, festis, & ieiuniis conseruandis.
II. De pace Dei, regis, & ecclesiarum.	XV. De die dominica.
III. De multa pro dignitate ecclesie conferenda.	XVI. De ieiuniis.
IV. De reuerentia sacerdotibus præstanda.	XVII. De temporibus iustitii.
V. De purgatione ordinatorum.	XVIII. Pia exhortatio ad confessionem & penitentiam.
VI. Exhortatio ad ecclesiasticos, ut sancte uiuant.	XIX. Ad eucharistiam & probitatem.
VII. De coniugiis prohibitis.	XX. Ad fidelitatem erga dominos.
VIII. De decimis reddendis.	XXI. Ad Deum ex intimis colendum & fidem.
IX. De nummo Romano.	XXII. Vt orationem dominicam & symbolum calleant.
X. De primitiis seminum.	XXIII. Vt exitialia fugiant.
XI. De decimis ad ecclesiam thani pertinentibus.	XXIV. Et inter hæc stuprum, &c.
XII. De pecunia pro lucernis.	XXV. Vt caueant sibi de tremendo iudicio.
XIII. De pecunia quæ dicitur symbolum animæ, & de sepultura.	XXVI. Vt episcopi & sacerdotes fide obeant officia.

PROOEMIUM.

CONSULTVM, quod Canutus Anglorum, Dacorum, & Noruegiensium rex, ex sapientum consilio, ad Dei immortalis gloriam, regie maiestatis ornamentum, & reipublicæ utilitatem, natalitiis Domini nostri Iesu Christi diebus Vintoniæ fanciuit.

LEGES ECCLESIASTICÆ.

I.

Primum omnium, vnum Deum ad omnes sæculorum

Q9 iij

Regii manu
scripti infra
editi capi-
tulum I.